

Toruń, 10.12.2024

Prof. dr hab. Krzysztof Białowicz
Wydział Sztuk Pięknych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu

**Recenzja rozprawy habilitacyjnej dr Bartosza Zamarka
w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki**
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym
prowadzonym na Akademii Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

Dane o Habilitancie

Dr Bartosz Zamarek jest absolwentem Politechniki Wrocławskiej, gdzie w 2008 roku uzyskał tytuł inżyniera architekta. W 2009 roku obronił też dyplom na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu otrzymując tym samym tytuł magistra sztuki. Stopień naukowy doktora został mu przyznany w 2016 roku na podstawie rozprawy pt. *Autorskie badania obszaru scenografii wirtualnej w kontekście innowacyjnych metod projektowych*. Promotorem pracy był profesor Dariusz Grzybowicz, a dziełem doktorskim był teledysk pod tytułem *Beyond*.

Od 2011 roku dr Bartosz Zamarek jest zatrudniony na Wydziale Architektury Wnętrz i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, początkowo jako asystent, a obecnie na stanowisku adiunkta.

Dorobek twórczy

Opis działalności artystycznej (pomijając dzieło habilitacyjne) dr Bartosza Zamarka skupia się, wnosząc z materiałów zamieszczonych w pierwszej części autoreferatu, przede wszystkim na oprawie graficznej gier komputerowych. Ważną pozycją w tej sferze jest współpraca ze studiem Division48, które porusza się po obszarze grafiki 2D i 3D. Jedną z pierwszych prac habilitanta było nadanie tekstury, tworzenie kolorystyki oraz światłocienia postaci w animacji promocyjnej do gry *Broken Ranks*. Kolejną, już bardziej rozbudowaną realizacją było zaprojektowanie sceny w trailerze do gry *Torment: Tides of Numenera*, amerykańskiego studia inXile Entertainment. Z opisu zawartego w autoreferacie wynika, że autor był poniekąd skazany na dopasowanie się do konwencji graficznej ilustratora Grzegorza Przybysia, autora większości scen prezentowanych w grze.

Kolejnym punktem w dorobku habilitanta była praca nad zwiastunem do wydawnictwa *Thronebreaker: The Witcher Tales*. Chodziło dokładnie o stworzenie panoramy Rivii, rodzimego miasta Wiedźmina osadzonej w świecie fantasy i nawiązującej do prozy Andrzeja Sapkowskiego. Realizacja ta posługiwała się wizualnym językiem uniwersum znanym z powieści wspomnianego pisarza.

Doceniając warsztat graficzny dr Bartosza Zamarka mam jednak wątpliwości na ile jego kreacja była formą oryginalną (niezależną), a na ile wynikała z narzuconych mu założeń producenckich. Opiswane powyżej realizacje łącznie z wykonanymi później *Total War*, czy *Hard West II* zostały przytoczone zawsze w kontekście pewnych, narzuconych mu kanonów stylistycznych. W autoreferacie pojawia się stwierdzenie „... wyjście poza własny styl...”, które może być zinterpretowane, jako oddalenie się od własnej tożsamości. Oczywiście należy docenić pracę w zespole, na którą powołuje się Zamarek, pod warunkiem jednak, że bardzo precyzyjnie zostanie zasygnalizowany ob-

szar graficzny, którym się habilitant zajmował, który pojawił się w izolacji od narzuconych mu kano-
nów. Tego elementu brakowało w części poświęconej współpracy z Division48.

Dr Bartosz Zamarek, jak wynika z danych zawartych w dokumentacji, brał od 2008 roku udział w 10
wystawach zbiorowych i przygotował 6 wystaw indywidualnych. Jeżeli weźmiemy pod uwagę okres
tylko od obrony doktoratu liczby te wynoszą odpowiednio 7 i 4. Miejscem ekspozycji były przede
wszystkim ośrodki kultury i galerie zlokalizowane we Wrocławiu. W prezentowanym zestawie zna-
lazły się tylko dwie prezentacje zagraniczne: Königshain, Niemcy (2017), Praga, Czechy (2019) oraz
dwie wystawy w Polsce spoza Wrocławia: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku (2018) i „Teatr
Ósmego Dnia”, Poznań (2018).

W kontekście powyższych danych odczuwam pewien niedosyt związany z rangą miejsc prezentacji,
ich ilością oraz aktywnością habilitanta na polu międzynarodowym. Tylko dwie pozycje spoza Pol-
ski, przewaga lokalnych ośrodków galeryjnych – te dane wywołują refleksję o stosunkowo małej
dynamice dr Bartosza Zamarka w kontekście upubliczniania swoich osiągnięć.

Projekt habilitacyjny

Dr Bartosz Zamarek uznał za podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego
trzy kolejne wystawy indywidualne udokumentowane w katalogu *ŚWIATY RÓWNOLEGŁE*. Spek-
trum jego wrażliwości osadzone jest w szeroko rozumianej przestrzeni, indywidualnie rozumianej
nierzeczywistej scenerii. Tytułowe „Światy” to pejzaże zakotwiczone między science fiction, a fan-
tasy. Ich eklektyzm i zróżnicowanie wynika niewątpliwie z temperamentu twórczego habilitanta.

Pierwszy zestaw *Miejsca, w których nie byłem* zaprezentowany został wirtualnie w Galerii Sceno-
grafii w kwietniu 2021 r.. Habilitant balansuje tutaj między precyzyjnie skonstruowanym pejzażem
stworzonym cyfrowo, a żywymi, szkicowymi notatkami wykonanymi ołówkiem. W swojej deklara-
cji twórczej nie oddaje się całkowicie technologii, w której widzi ryzyko ograniczeń – równoważy ją
narzędziami fizycznymi. Budynek, przestrzeń industrialne, maszyny, detale architektoniczne, bliżej

nie identyfikowane obiekty są „uformowane” precyzyjnie z dużą wiedzą dotyczącą perspektywy, kontrastu teksturalnego, kontrastu walorowego. Zamarek posiada lekkość i swobodę w posługiwaniu się narzędziami rysunkowymi. Bardzo czytelna jest inspiracja, która wydobywa na powierzchnię poszczególne motywy bazujące na literaturze, świecie filmu i materii gier komputerowych. Część projektów powstała na bazie współpracy ze wspomnianym wcześniej studiem Division48, a część (*Wyspa*) z indywidualnej potrzeby twórczej.

Światy równoległe. Światy prostopadłe zostały wyeksponowane we wrocławskiej Galerii pod Plafo-
nem w lutym 2022. Wszystkie 20 prac zakomponowanych w zaskakująco małym formacie (A4) wy-
konane zostały farbami akrylowymi. Cechuje je lekkość i nienarzucająca się fizyczność. Pomimo
tego, że niekiedy dostrzegalne są w nich wpływy takich artystów, jak Zdzisław Beksiński, czy Broni-
sław Wojciech Linke, to emanuje z nich surrealistyczna energia. Obserwujemy motywy, które ocie-
rają się bądź o „biologiczność”, bądź o industrialną geometrię.

Chodź tu nie mój, dam ci nic to projekt prezentowany we wrocławskim Muzeum Teatru im. Henry-
ka Tomaszewskiego w lipcu 2022. Zamarek po raz kolejny udowadnia, że potrafi się posługiwać
warsztatem analogowym. Wszystkie obrazy zostały wykonane farbami akrylowymi. Ponownie do-
świadczamy jego onirycznych wędrówek, penetracji nadrealizmu – pomiędzy mechaniką, a bliżej
niezdefiniowanym żywym organizmem. Ten zestaw nie jest spójny – elementy abstrakcyjne mie-
szają się z figuralnym sztafażem. Najślabszym ogniwem są w tej prezentacji są momenty do-
słowności i wymuszonego realizmu. Myślę, że z powodzeniem można by ograniczyć zbiór wyłącz-
nie do kompozycji abstrakcyjnych.

Uważam, że opisy poszczególnych wystaw wykonane przez autora są nieco za bardzo powierzch-
owne, nie za wiele z nich wynika. Jesteśmy właściwie skazani na indywidualną interpretację pre-
zentowanych cykli, które bez bardziej precyzyjnego klucza ulegają interpretacyjnemu rozmyciu.
Kolejnym zastrzeżeniem dotyczącym prac prezentowanych w trzech „zbiorach” jest ich nadmierny
eklektyzm i brak uporządkowania. Oglądając zamieszczone w katalogu reprodukcje mam wrażenie,
że autor chciał ukazać w niej zbyt wiele wątków, które niekiedy wzajemnie sobie szkodzą.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr Bartosz Zamarek przedstawił swoją działalność na polu dydaktyki w rozbudowanym merytorycznie i ilustracyjnie rozdziale. Z zawartych w nich informacji wynika, że w okresie od uzyskania tytułu doktora był promotorem 2 oraz recenzentem 14 dyplomów magisterskich. Pracując na Wydziale Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii wrocławskiej ASP prowadzi zajęcia bazujące na warsztacie projektowym i komputerowym w kontekście grafiki 3D (obecnie: przedmiot Podstawy projektowania przestrzennego). Jego pracownia realizuje samodzielne zadania projektowe oraz pełni rolę jednostki wspomagającej inne pracownie. Habilitant bardzo często podkreśla kluczową rolę klasycznego warsztatu rysunkowego w procesie przyswajania technologii cyfrowej związanej z grafiką 3D. Jest to w moim odczuciu ważna deklaracja generująca zdrowy dystans do aplikacji cyfrowych, które bez odpowiedniego zaplecza merytorycznego i umiejętności manualnych mogą w pewnym sensie ubezwłasnowolnić wyobraźnię studentów.

Bogata dokumentacja prac studenckich zawarta w autoreferacie daje przejrzysty obraz celów i metodyki dr Bartosza Zamarka jako nauczyciela. Różnorodność narzędzi i środowisk, z jakimi mierzą się jego podopieczni wskazuje na odpowiedzialne i nowoczesne podejście do zagadnień szeroko rozumianej scenografii i animacji.

Poza zajęciami związanymi z realizacją programu dydaktycznego dr Bartosz Zamarek sprawował opiekę dydaktyczną nad studentami przygotowującymi makiety do wystawy *ZMIANA USTAWIENIA. Polska scenografia teatralna i społeczna XX i XXI wieku* w warszawskiej Zachęcie (2019).

Działalność organizacyjna habilitanta w okresie po doktoracie obejmowała prace w Wydziałowej Komisji Wyborczej (2016–2020) i Komisji Egzaminacyjnej na kierunku Scenografia (2017–19), w której w latach 2020–21 był przewodniczącym. W 2023 roku sprawował on funkcję koordynatora do spraw dyplomów na kierunku Scenografia.

.....

W dostarczonej dokumentacji dr Bartosz Zamarek przedstawił swój dorobek artystyczny, dydaktyczny i organizacyjny w postaci dwóch wydrukowanych katalogów i zapisu cyfrowego. W zamieszczonych tekstach niejednokrotnie, pomimo silnego związku jego działalności z obszarem gier komputerowych i grafiki 3D, wyrażał wątpliwość co do bezkrytycznego oddawania się kreacji cyfrowej podkreślając wagę warsztatu manualnego. Prace zamieszczone w w/w albumach pomimo sporego zróżnicowania stylistycznego i, niekiedy, braku uporządkowania ekspozycyjnego przekonują specyficzną kreowaną witalnością i konsekwencją wyborów. Niestety autor dobrowolnie godzi się na zawężenie skali formalnej wynikającej z estetyki science fiction i fantasy, choć widać w jego dokonaniach konsekwencję i pasję, która jest dostrzegalna również w praktyce dydaktycznej. Moje wątpliwości budzi zakres jego działalności wystawienniczej skupiony przede wszystkim wokół Wrocławia uzupełniony symboliczną aktywnością zagraniczną. Z całym szacunkiem do nakładu pracy, który jest widoczny w załączonej dokumentacji muszę przyznać, że brakuje w niej jednak przykładów dowodzących bardziej wyrazistego i spójnego kierunku rozwoju twórczego uniezależnionego od stereotypowego myślenia o przestrzeni science fiction.

Konkluzja

Podsumowując wszystkie pozycje zawarte w dostarczonej mi dokumentacji, zgodnie z wymogami formalnymi z przykrością muszę stwierdzić, że praca dr Bartosza Zamarka wskazana jako dzieło habilitacyjne nie wnosi znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki tym samym nie spełnia warunków określonych w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

